

1

Het was prachtig weer op deze voor de Parkers grote dag in juni 1938. Audrey had haar moeders blauwgrijze zijden mantelpakje de avond ervoor al klaargelegd. Dat droeg Ellen altijd naar bijzondere gelegenheden, als ze zich tenminste goed genoeg voelde om ergens naartoe te gaan. Maar zo'n belangrijke dag als vandaag had ze ondanks haar ziekte voor geen goud willen missen, want William Edward Parker, haar zoon en Audreys broer, studeerde vandaag in Annapolis af aan de prestigieuze Naval Academy. Hij trad daarmee in de voetsporen van zijn vader en grootvader. Helaas konden zij het heuglijke moment niet meer meemaken. Wills vader, kapitein-ter-zee Francis Parker, was drie jaar eerder overleden aan een hersentumor. Zijn grootvader, driesterren viceadmiraal Jeremiah Parker, was al heel lang dood. Will herinnerde zich zijn opa vooral als een lange man in een uniform met decoraties.

De Parkers waren een vooraanstaande legerfamilie en zaten sinds jaar en dag bij de marine. Dat Parker-mannen naar de Naval Academy gingen, was dan ook een onge-

schreven familiewet, maar in tegenstelling tot zijn vader en grootvader wilde Will liever vliegen dan varen. Na het eerste deel van zijn officiersopleiding zou hij later die zomer voor de vervolgrtraining afreizen naar een marine-luchtmachtbasis in Florida. Hij hoopte zich te kunnen specialiseren in het landen en starten op vliegdekschepen. Een carrière bij de marine zat in het DNA van zijn voorvaderen; hij had als klein jochie al geweten wat er van hem werd verwacht en daar ook nooit vraagtekens bij gezet.

Voor de achttienjarige Audrey had de ziekte van haar ouders grote gevolgen. Haar vader was de laatste twee jaar van zijn leven ernstig ziek geweest en ze had hem tot aan zijn dood helpen verzorgen. Haar moeder kreeg daarna al snel last van allerlei lichamelijke klachten, waaronder evenwichtsproblemen, spierzwakte en trillende handen. Iedereen nam in eerste instantie aan dat het met spanning en rouw te maken had. Totdat de artsen met de diagnose kwamen dat ze de ziekte van Parkinson had. Het betekende dat Ellen uiteindelijk zo ernstig zou verzwakken dat ze bedlegerig zou worden. Hopelijk liet die dag nog lang op zich wachten.

Tot twee jaar daarvoor had Audrey geholpen bij de zorg voor haar vader tijdens de verschillende stadia van zijn ziekte tot aan zijn dood. Ze was dan ook een opvallend serieus en volwassen meisje; ze kwam veel ouder over dan ze was. Doordat ze hun steun en toeverlaat was, had ze zelf eigenlijk geen sociaal leven. Tijd voor vriendinnen was er niet echt, en voor afspraakjes met jongens al helemaal niet. Op de avond van de *prom* was haar moeder alleen thuis en maakte ze zich zo'n zorgen dat ze eerder naar huis

was gegaan. De jongen met wie ze er was, had er op dat moment niet moeilijk over gedaan, maar hij had haar ook nooit meer mee uit gevraagd. Haar klasgenoten gingen als zorgeloze tieners door het leven, terwijl Audrey veel meer verantwoordelijkheid droeg dan voor meisjes van haar leeftijd normaal was. Naar ballet ging ze niet meer en boeken waren haar enige echte afleiding. Als ze las vergat ze dat ze eenzaam was, dan kon ze even ontsnappen aan alle dagelijkse beslommeringen.

Audrey was een goede leerling en over een week zou ze haar middelbareschooldiploma krijgen. In september begon ze aan een verpleegstersopleiding. Haar moeder was zowel verbaasd als ontroerd dat ze de verpleging in wilde, en ze was ervan overtuigd dat haar dochter met haar zachtaardige, zorgzame karakter op een dag een voortreffelijke zuster zou zijn. Niet dat Audrey daar zelf altijd al van had gedroomd, maar ze wist dat haar moeders toestand langzaam maar zeker zou verslechteren. Ze maakte zich best wel zorgen. Ze had zichzelf aangeleerd hoe ze haar moeder kon helpen met dingen die ze niet meer kon, maar wilde nu graag echte vakkennis opdoen. Hopelijk kon ze haar moeders leven op die manier verlengen.

Ze was een mooi meisje, met een slank figuur, lang donker haar en fijne gelaatstrekken. Haar hemelsblauwe ogen stonden bijna altijd ernstig, vooral wanneer ze haar moeder in de gaten hield omdat ze bang was dat die zou vallen en zich zou bezeren. Dat was al een paar keer gebeurd en iedereen wist dat het daar niet bij zou blijven. Dat hoorde helaas nu eenmaal bij de ziekte. Audrey en Will waren opgegroeid in Annapolis, een mooi stadje aan Chesapeake

Bay, waar ze in het weekend vaak met hun vader hadden gezeild. Tegenwoordig gingen ze er soms met z'n tweetjes op uit in hun bootje. Audrey vertrouwde Will blindelings, en bovendien konden ze allebei goed zeilen. Haar grote broer was sowieso haar held, ze was als klein meisje al idolaat van hem geweest. Daarnaast zorgde hij tegenwoordig voor de broodnodige afleiding. Af en toe aten ze samen een hapje buiten de deur en hij nam weleens tijdschriften en andere cadeautjes voor haar mee. Hij plaagde haar en maakte haar aan het lachen; dan voelde de last van haar moeders ziekte meteen een beetje lichter.

Audrey had op school wel een paar vriendinnen gehad, maar bracht weinig tijd met hen door omdat ze 's middags altijd snel naar huis ging om haar moeder te helpen. Haar vriendschappen verwaterden en dat vond ze jammer, maar er bleef gewoonweg geen tijd over voor andere zaken. Ze was verdrietig dat haar broer nu hij was afgestudeerd definitief vertrok. Weliswaar woonde hij op de campus, maar Ellen en zij zagen hem vaak in het weekend, dan kwam hij bijna altijd even langs en bleef vaak eten. Maar dat veranderde nu dus allemaal omdat hij straks naar Pensacola verhuisde. Eigenlijk was Will tegenwoordig haar enige vriend en ze zag op tegen zijn vertrek.

Maar terwijl ze haar moeder hielp met de voorbereidingen voor de diploma-uitreiking probeerde ze daar vooral niet aan te denken. Ellen zag er prachtig uit zoals ze in haar blauwgrijze pakje op de bank zat te wachten terwijl haar dochter zich gauw verkleedde. Audrey had zelf niet door hoe mooi ze er in haar roodkatoenen pakje uitzag toen ze haar moeder hielp met opstaan en haar naar de

auto begeleidde. Ellen liep wankel, met haperende pasjes, en Audrey hield haar arm stevig vast. Ze had nog niet zo lang haar rijbewijs en reed voorzichtig naar de Yard, zoals de campus van de Naval Academy door iedereen werd genoemd. Hoewel ze achter het stuur ook de verantwoordelijkheid zelve was, voelde ze zich tegelijkertijd heerlijk vrij en volwassen.

In de zaal liepen beide vrouwen met een glimlach naar hun plaatsen. Will kwam even later binnen marcheren, te midden van zijn medestudenten en begeleid door de kapel. Hij zag er met zijn één meter tachtig en zijn brede schouders in het witte ceremoniële tenue net zo knap uit als zijn vader was geweest. De eerste toespraak werd door niemand minder dan president Roosevelt gehouden. Er volgden nog een paar andere toespraken, waarna de diploma's werden uitgereikt en de adelborsten en masse hun afstudeerbaret juichend in de lucht gooiden en elkaar op de schouders sloegen. Na afloop van de ceremonie zong iedereen mee met het traditionele 'Navy Blue and Gold'-lied van de marine. Het was een emotionele gebeurtenis en Audrey zag haar moeders natte wangen toen Will zich na afloop met een stralend gezicht bij hen voegde. Hij had zijn vrienden beloofd dat hij later naar hen toe kwam, maar ze gingen eerst met z'n drietjes lunchen in Reynolds Tavern, waar ze ontdekten dat ze niet de enigen waren die op dat idee waren gekomen.

Voor Ellen leek het alsof haar tweeëntwintigjarige zoon bij wijze van spreken gisteren pas was gaan studeren, maar hij begon nu toch echt aan zijn vliegopleiding. Haar man was in Williams eerste studiejaar overleden, en de drie jaar

daarna waren in een waas voorbijgegaan. Will was een gezonde Amerikaanse jongen en het toonbeeld van een Annapolis-cadet: lang, met een kaarsrecht postuur en keurig geknipt, blond, steil haar. En verder was hij sportief, slim, vriendelijk en doorgaans vrolijk. In de ogen van Ellen en Audrey was hij de ideale zoon en grote broer. Wills vader zou ongetwijfeld apetrots op hem zijn geweest, al helemaal omdat hij cum laude was afgestudeerd.

Audrey merkte tijdens de rit naar huis dat haar broer popelde om terug te gaan naar zijn vrienden. Er stond vast en zeker van alles op het programma, en ze wist dat hij het meisje ging zien met wie hij sinds een tijdje iets had. Ze was mooi en kwam uit de buurt, maar voor Will was het niet serieus. Hij maakte graag plezier, maar zijn grootse plannen draaiden eerder om vliegtuigen dan meisjes. Will was iemand die aan elke vinger wel tien meisjes kon krijgen, maar zich nooit helemaal gaf. Zijn vader had hem weleens gezegd dat de zaken voor het meisje gingen, maar voor Will was een carrière bij de marine hoe dan ook het enige wat telde. Zich settelen en een gezin stichten was wel het laatste waar hij aan dacht. Een paar van zijn jaargenoten waren inmiddels verloofd en hij was in het najaar voor enkele bruiloften uitgenodigd. Daar voelde hij zich echt te jong voor, het leek hem op hun leeftijd eerder een last dan een lust. Nee, trouwen stond voorlopig niet op zijn verlanglijstje; leren vliegen en luitenant worden daarentegen wel. De komende paar maanden waren pas de eerste stap in wat hopelijk zou uitgroeien tot een lange, succesvolle militaire carrière, net als die van zijn vader en grootvader. En dan stonden de kranten ook al een tijdje

vol over de oplopende spanningen in Europa. Het zou best kunnen dat het weer op oorlog uitdraaide, al was iedereen ervan overtuigd dat de Verenigde Staten zich er ditmaal verre van zouden houden. De les van ‘nooit meer oorlog’ hadden ze door de vorige keer wel geleerd.

Will besloot om vier uur terug te gaan naar zijn vrienden. Hij meldde dat hij waarschijnlijk laat thuis kwam en dat ze zich geen zorgen hoefden te maken. Er waren heel wat feestjes waar hij naartoe wilde en hij had lang naar deze dag uitgekeken. Audrey wist vrij zeker dat hij later dronken en wel zijn best zou doen om hen niet wakker te maken. Het was al met al een fijne dag geweest en ze glimlachte toen hij een kus op haar wang drukte en naar de voordeur liep. Voor een moment benijdde ze hem om zijn vrijheid. Het was voor mannen allemaal zo anders. Hij kon doen en laten wat hij wilde, en niet alleen vandaag. Voor vrouwen was het niet weggelegd om zo onafhankelijk door het leven te gaan. Als alleenstaande jonge vrouw had Audrey veel minder vrijheid dan hij, en dat had niet uitsluitend met haar moeders ziekte te maken.

De twee vrouwen des huizes aten die avond een eenvoudig hapje aan de keukentafel. Alle emoties en inspanning hadden Ellen zichtbaar uitgeput en ze was opgelucht toen Audrey haar om acht uur de trap op hielp. Ze viel bijna meteen in slaap, waarna Audrey door het stille huis naar haar eigen kamer liep. In de verte blafte een hond, ergens toeterde een auto. Ze dacht aan haar broer, die vanavond met zijn vrienden allerlei feestjes afging. Afstuderen aan Annapolis was een enorme prestatie en een echt overgangsritueel. Audrey wist dat er in haar leven niets

vergelijkbars zou zijn: haar diploma-uitreiking op de middelbare school over een week niet, en haar afstuderen als verpleegster over drie jaar evenmin. Dat laatste zou waarschijnlijk eerder een wat saai damesgebeuren worden, terwijl de Naval Academy in Annapolis niet zomaar een plek was. Wills collega's en superieuren zouden altijd ontzag hebben voor zijn opleiding. Haar huidige en waarschijnlijk ook haar toekomstige wapenfeiten verbleekten daarbij. Ze had gemerkt hoeveel Wills afstuderen voor haar moeder betekende, die met een glimlach op haar gezicht in slaap was gevallen. Will had het toch maar mooi geflikt en de droom van haar man in vervulling laten gaan, hoewel Francis had gehoopt dat Will op een dag kapitein zou worden op een schip en zijn liefde voor vliegtuigen zou vergeten. Maar vliegen was Wills passie en hij was vast van plan zijn eigen droom te verwezenlijken.

Net als zijn zus naar zijn diploma-uitreiking was gekomen, ging Will naar die van Audrey op de middelbare school. Hij kwam in uniform en was een lange, knappe, trotse verschijning, en ditmaal ontfermde hij zich liefdevol over hun moeder, zodat zijn zusje zich kon overgeven aan het hele ritueel. Ellen voelde zich die dag niet zo lekker, een feestelijke lunch zat er dus helaas niet in. Omdat ze op weg naar de aula twee keer bijna was gevallen, besloten ze meteen na de ceremonie naar huis te gaan, zodat Ellen kon rusten. Audrey zei dat ze het niet erg vond, maar Will vond het sneu dat háár grote dag nu niet extra feestelijk was. Ze had na afloop nauwelijks de tijd genomen om haar vriendinnen gedag te zeggen en was onmiddellijk naar hen toe

gekomen. Terwijl haar klasgenoten feest gingen vieren en zeiden dat ze begrepen dat ze weg moest, besefte ze zelf al langer dat ze er niet echt bij hoorde omdat ze door haar moeder min of meer aan huis gekluisterd was.

Will trof zijn zusje later in de keuken aan. Ze had net een dienblad met eten naar Ellens kamer gebracht en zag er onschuldig, jong en zelfs bijna zorgeloos uit in haar frêle witte jurk, met een kroon van madeliefjes in haar haar. Hij vond het bewonderenswaardig dat ze zich al die jaren vrijwillig had opgeofferd voor hun ouders, maar ze gaf altijd een positieve draai aan dingen en leek ook nu niet verdrietig.

‘Gaat het?’ vroeg hij op zachte toon. Ze knikte hem met een glimlach toe. Het viel hem opeens op hoe mooi ze was, en hij wenste stillerjes dat haar leven ooit spannender zou worden dan het nu was. ‘Zo jammer dat we niet konden gaan lunchen om het te vieren.’

‘Ach, dat is niet erg, hoor.’ Audrey had een onverstoorbare, rustige blik in haar ogen. ‘Mama voelt zich al een paar dagen niet goed. Ik denk dat de nieuwe pillen niet werken.’ De artsen probeerden weliswaar van alles, maar de medicatie leek nooit veel effect te hebben.

‘Ik maak me een beetje zorgen om jou. Als ik straks weg ben...’ zei Will voorzichtig. Hij gunde zijn zusje zó een eigen leven, maar Ellen was te ziek.

‘Heus, het komt wel goed,’ stelde ze hem gerust. Zodra ze aan haar opleiding begon, kwam er twee keer per dag een verpleegster langs. Hun vader had jarenlang spaargeld voor hen opzigezet en ze hadden bovendien zijn pensioen, dus financieel waren er geen zorgen. ‘Natuurlijk ga ik je

missen, maar je kunt hier moeilijk de rest van je leven blijven.' Ze beseften allebei dat dat inderdaad zo was. De tijd dat ze als gezin in dezelfde stad woonden lag achter hen.

Will besepte terdege dat de zorg voor Ellen uiteindelijk te zwaar zou worden voor Audrey, maar zover was het nog niet en hij hoopte voor hen allemaal dat het nog lang zou duren. Het was vreselijk om te zien dat Ellen achteruitging en dat ze gaandeweg steeds minder kon. Dat zijn zusje een verpleegstersopleiding wilde gaan doen om beter voor haar moeder te kunnen zorgen was lovenswaardig en kenmerkend voor haar. Audrey stond altijd voor iedereen klaar maar beklaagde zich nooit. Voor haar was het spreekwoordelijke glas altijd halfvol. Ze ging elke uitdaging liefdevol en enthousiast aan. Will had daar bewondering voor en was haar ook dankbaar. Hij was nu volwassen en zou binnenkort een vliegtuig leren besturen. Zijn zusje gunde hem die toekomst, maar had het er net als zijn moeder moeilijk mee.

Twee weken later vertrok Will naar Florida. Hij had het druk en weinig tijd om te bellen, maar hij klonk extatisch en bijna euforisch wanneer ze van hem hoorden. Hij vond alles wat hij deed en leerde geweldig. Zijn vliegdream was uitgekomen.

Nadat Will vertrokken was, drong Ellen er bij haar dochter op aan dat ze tijdens de zomermaanden zou afspreken met vriendinnen van school, om bij te praten en ervoor te zorgen dat ze het contact met hen niet helemaal verloor. Alleen waren ze bijna allemaal ergens op vakantie of naar een familiezomerhuisje afgereisd. De meesten

kwamen pas begin september rond Labor Day terug. Een paar vriendinnen waren zelfs al getrouwd. Audrey was van plan een paar van hen te bellen om later in het najaar iets af te spreken en vermaakte zich in de tussentijd prima met haar boeken en de nodige klusjes voor haar moeder. Soms lukte het Audrey haar moeder mee te krijgen naar het zwembad van de countryclub waar ze lid van waren. Ze kreeg haar zelfs een paar keer het water in, wat Ellen duidelijk goed deed. Audrey gaf haar moeder verder nog lange, zachte massages, en ze gingen een paar keer winkelen voor spullen die ze nodig had voor de opleiding.

Tegen het einde van de zomer begon Audrey zich steeds meer te verheugen op haar studieavontuur. Al zou het natuurlijk lang niet zo opwindend zijn als dat van Will, die nu heuse gevechtsvliegtuigen leerde besturen. Hij vloog inmiddels in de N3N Canary, het 'gele gevaar' zoals hij het vliegtuig noemde: een tweedekker die de marine zelf had gebouwd. In september stapte hij over naar meer geavanceerde toestellen; volgens hem was de marine erop gebrand om niets minder dan uitmuntende piloten op te leiden.

Audrey was benieuwd wat háár te wachten stond, want het was meer dan een opleiding om beter voor haar moeder te leren zorgen. Het betekende ook dat ze later ergens als verpleegster kon gaan werken. Bovendien keek ze er naar uit om andere mensen te ontmoeten, en dan geen bakvissen, maar serieuze jonge vrouwen met carrièredoelen. Op de kennismakingsdag was ze meteen al onder de indruk van hoe volwassen de anderen overkwamen. De eerste maanden zouden ze klassikaal allemaal theorievak-

ken krijgen, net als Will voor zijn vliegopleiding, maar bij hem ging het over aerodynamica en hij moest allerlei ingewikkelde berekeningen onder de knie krijgen. Na een paar maanden zou ze zelfs al met echte patiënten mogen werken, zij het onder streng toezicht.

Op de allereerste lesdag keek ze naar de zes andere jonge vrouwen in de klas. Iedereen zag er aardig uit, maar ook ouder en mondainer. Wat voelde ze zich opeens jong en onervaren. Kijkend naar het meisje naast haar kreeg ze het zelfs een beetje benauwd. Ze was niet alleen mooi, maar had een heel evenwichtige, volwassen uitstraling. Ze droeg een grijze wollen rok, een witte blouse en eenvoudige, zwarte hakken, en leek eerder op een secretaresse dan op een verpleegster in spe. Haar blonde haar zat in een strak knotje, ze had grote blauwe ogen en haar gezicht werd omkranst door zachte krulletjes. Audrey zelf droeg een marineblauw pakje dat ze op haar zestiende van haar moeder had geleend omdat ze iets nodig had voor een schooluitje naar Baltimore, waar ze naar een voorstelling van *Het Zwanenmeer* gingen. Daarna had ze het van haar moeder mogen houden. Ze droeg ook het parelkettinkje dat ze op haar achttiende verjaardag van Ellen had gekregen als symbool voor de overgang van meisje naar vrouw.

Audrey wierp nog een steelse blik opzij naar haar buurvrouw, die glimlachend terugkeek. Ze spraken elkaar pas tijdens de eerste pauze, toen de ander haar met een vriendelijke blik aansprak. ‘Hoi, ik ben Lizzie Hatton, uit Boston. Waar kom jij vandaan?’

‘Gewoon uit Annapolis. Ik ben hier geboren en getogen,’ luidde Audreys verlegen antwoord. Later bleek dat som-

mige klasgenoten net als Audrey uit de omgeving kwamen, en anderen net als Lizzie van verder weg.

‘Ah, bij mij is zo’n beetje de hele familie arts of verpleegster en omdat ik niet werd toegelaten in Boston, besloot ik hiernaartoe te gaan.’ Lizzie leek zich een beetje te schamen toen ze vertelde dat ze in haar eindexamenjaar geen hoge cijfers had gehaald omdat ze vooral bezig was geweest met allerlei leuke dingen.

‘O, de mijne zitten allemaal bij de marine. Mijn vader was kapitein, mijn grootvader viceadmiraal en mijn broer wil gaan vliegen voor de marine.’

‘Goh, dat klinkt interessant! En wat doet je moeder?’ Lizzie was geïntrigeerd dat Audrey zo kordaat en sterk overkwam, terwijl zij zich veel onzekerder voelde.

‘Niets. Ze is ziek. Maar ook voor die tijd werkte ze niet.’

‘De mijne was verpleegster. Mijn vader is dus arts, net als mijn opa en mijn oom. Mijn oudere broer is bijna klaar met zijn studie geneeskunde aan Yale en mijn jongere broer is net in Boston begonnen aan zijn studie. En ik had dat ook heel graag gewild. Alleen staken mijn ouders daar een stokje voor. Volgens mijn vader mag een vrouw best verpleegster worden, maar geen arts. Ik zei dat dat een ouderwetse manier van denken is, want eigenlijk willen ze dus gewoon dat ik trouw en kinderen krijg. En blijkbaar is deze opleiding een prima bezigheid zolang ik nog geen geschikte echtgenoot heb gevonden,’ voegde ze er zichtbaar geïrriteerd aan toe.

‘Heeft je moeder dat ook gedaan?’ vroeg Audrey.

‘Min of meer, alleen zal ze dat nooit hardop zeggen. Na hun trouwen hielp ze mijn vader in zijn praktijk. Totdat

ze zwanger werd en vlak voor de geboorte van mijn broer Greg stopte met werken. Tegenwoordig werkt ze tweemaal per week als vrijwilliger voor het Rode Kruis in het ziekenhuis.’

‘Maar waarom mocht jij dan geen geneeskunde doen?’ Audrey snapte het eerlijk gezegd niet zo goed. Ze vond Lizzie een interessant meisje, en het was leuk om weer eens met iemand van haar eigen leeftijd te praten.

‘Omdat het te lang duurt voordat je bent afgestudeerd en mannen willen blijkbaar niet trouwen met een vrouw met een carrière of werk. Dat laatste is waarschijnlijk nog waar ook. Dus misschien worden we wel ouwe vrijsters als we straks eenmaal in de verpleging werken,’ voegde ze er lachend aan toe.

Audrey werd helemaal blij van Lizzies sprankelende, uitgesproken manier van doen. ‘Maar je vader is toch ook met je moeder getrouwd terwijl zij verpleegster was?’

‘Ik denk niet dat ze dat als iets voor de lange termijn zag, maar meer gewoon totdat ze trouwde.’

‘Ik doe dit omdat ik beter voor mijn moeder wil leren zorgen. Ze heeft parkinson,’ vertrouwde ze haar nieuwe vriendin toe.

‘Och jee, dat is behoorlijk ernstig. Dus je gaat na je afstuderen niet werken?’ Eigenlijk vond ze dat best sneu klinken.

Audrey zelf vond dat eigenlijk ook nu ze het zo hardop zei, maar het was moeilijk aan anderen uit te leggen dat ze haar leven aan haar moeder had gewijd. Net zoals het feit dat ze dankzij de erfenis van haar vader niet direct hoefde te werken voor het geld, zeker omdat haar moeder en zij

allebei zuinig waren. ‘Dat beslis ik denk ik pas als ik mijn diploma heb. Het zal afhangen van hoe mijn moeder er tegen die tijd aan toe is.’ Dat Ellen de komende tijd alleen maar verder zou aftakelen, was helaas een feit.

Tijdens de lunch in de kantine ontmoette ze haar andere klasgenoten. Lizzie was negentien, een jaar ouder dan Audrey, en er waren verschillende meisjes die nog weer een paar jaar ouder waren. Zijzelf bleek de jongste van de groep te zijn. Iedereen vond het duidelijk leuk om nieuwe mensen en potentieel nieuwe vriendinnen te ontmoeten. Audrey stelde vast dat geneeskunde bij veel klasgenoten in de familie zat; een paar anderen hadden net als Lizzie een vader die arts of een moeder die verpleegster was. Behalve aan Lizzie vertelde ze verder aan niemand dat haar moeder ziek was.

Audrey haastte zich na afloop van de eerste lesdag naar huis, al was mevrouw Beavis, de thuiszorgverpleegster, als het goed was twee keer langs geweest om te kijken of Ellen niets mankeerde en haar te helpen met het middageten. Haar moeder was duidelijk blij haar te zien en vroeg van alles over haar dag. Alleen had ze nog niet zoveel wereldschokkends te vertellen. Ze hadden een boek over ziekenhuisprotocollen gekregen en ze moest voor morgen uit haar hoofd leren welke medische instrumenten er bij een blindedarmoperatie werden gebruikt.

‘Misschien wil ik wel operatieassistent worden,’ had Lizzie bij het zien van die eerste huiswerkopdracht gezegd.

‘O, nee! Ik zou veel te bang zijn om een fout te maken,’ had Audrey gepiept. ‘Eerder iets met kinderen. Als ik tenminste niet voor mijn moeder moet zorgen,’ had ze

er zachtjes aan toegevoegd, omdat dat zou betekenen dat Ellen er niet meer was.

Gelukkig had Ellen die dag een betere dag en ze kookte die avond voor hen tweetjes. Het was bijna weer even als vroeger, behalve dat ze er pips uitzag. Audrey vertelde intussen wat meer over Lizzie, die in Annapolis in een soort zusterhuis woonde en uit een artsenfamilie in Boston kwam. Ellen genoot van de verhalen omdat ze op het sporadische bezoek van vriendinnen na weinig afleiding had. Ze voelde zich de ene dag beter dan de andere. Soms konden ze in het weekend samen boodschappen doen, en als het meezat lunchten ze dan zelfs buiten de deur. Maar op andere dagen kon ze nauwelijks uit bed komen. Lopen ging hoe dan ook moeizaam, zelfs wankelste stapjes kostten haar veel inspanning.

Audrey en Will waren de afgelopen tweeënhalve jaar telkens weer geschrokken wanneer ze beseften wat Ellen allemaal niet meer kon, maar Audrey was vastbesloten dat ze zo lang mogelijk voor haar wilde blijven zorgen. Omdat ze aanvankelijk hadden gedacht dat het psychisch was, als een reactie op de dood van hun vader, kwam de diagnose parkinson extra hard aan. Helemaal omdat er niets aan kon worden gedaan. De ziekte was niet te genezen en Ellen zou alleen maar zwakker worden. Pillen boden weinig soelaas, alle behandelingen waren experimenteel. Franse artsen hadden intensieve therapie uitgeprobeerd, maar zonder noemenswaardig effect. Chirurgische ingrepen bleken evenmin een oplossing. Ellen moest ermee leren leven en ze hield zich kranig.

Dat haar broer direct na school bij de marine zou gaan

was altijd het plan geweest; daar veranderde de ziekte van hun moeder niets aan. Voor Audrey, die had gehoopt te kunnen studeren, was het een heel ander verhaal. Met het oog op haar moeder leek de verpleegstersopleiding een verstandiger keuze.

Voor Lizzie Hatton was de verpleging een schamele troostprijs vergeleken bij de geneeskundestudie van haar broers, maar ze was blij dat ze Audrey had ontmoet. Er zaten inmiddels twee lesweken op toen Audrey haar bij hen thuis uitnodigde. Ellen vond haar meteen aardig. De twee meiden ruimden na het eten de keuken op en trokken zich daarna op Audreys slaapkamer terug. Ze kwebbelden en giechelden, net als andere meiden van hun leeftijd. Audrey genoot van haar nieuwe vriendschap, en voor Lizzie was zo'n avondje in een warm thuis met twee lieve vrouwen ook heerlijk. Ze kwam zelf uit een hechte familie en had soms best heimwee, vooral naar haar twee oudere broers, die haar als ze thuis waren genadeloos plaagden.

Lizzie zag op Audreys bureau een foto van Will staan. 'O, wat een spetter! Is dat je vriendje en zit hij in het leger?'

Audrey schoot in de lach. 'Nee, ik heb nog nooit een vriendje gehad. Dat is Will, mijn broer.'

'En waar woont hij dan?'

'Hij zit bij de marine en is bezig met een vliegopleiding. Hij moet voor zijn gevechtstraining binnenkort naar Nevada of New Mexico, en daarna naar nog weer een andere plek. Uiteindelijk gaat hij in Hawaï op een vliegdekschip leren landen.'

'Heeft hij een vriendin?'

'Nee, hij is verliefd op vliegtuigen. Dat is zo'n beetje het

enige waar hij aan denkt. Mijn vader was net zo, maar dan met schepen. Maar voor Will zijn het dus vliegtuigen. Ik mis hem best wel,' voegde ze er met een weemoedige glimlach aan toe. Zou Will Lizzie aantrekkelijk vinden als hij haar een keer ontmoette? Met haar zachte blonde krullen en hemelsblauwe ogen was ze een plaatje om te zien. Ze was langer dan Audrey, had een perfect figuur en was door haar broers sportief aangelegd. Will viel op zijn beurt altijd erg in de smaak bij meisjes. Hij had op de middelbare school en op de academie meerdere knappe vriendinnetjes gehad, maar het hield nooit stand. Vliegen was het allerbelangrijkste in zijn leven en een relatie paste daar niet bij. Bovendien zou hij Lizzie waarschijnlijk toch te jong vinden.

Tijdens hun eerste studiejaar leerden Lizzie en Audrey veel over hun toekomstige beroep. Ze namen hun studie allebei serieus, haalden goede cijfers en blokten vaak samen voor een examen. Al na een paar maanden mochten ze onder supervisie met echte patiënten werken. Ze droegen hun witte uniformen inmiddels vol trots en mochten na drie maanden ook het geijkte gesteven kapje opzetten.

Lizzie nodigde Audrey tijdens de voorjaarsvakantie uit om een weekendje naar Boston te komen. Audrey aarzelde omdat ze haar moeder niet alleen wilde laten, maar mevrouw Beavis vond het geen enkel probleem om twee dagen voor Ellen te zorgen. Haar toestand was sinds een tijdje redelijk stabiel, hoewel ze door een flinke verkoudheid langer dan een maand ziek was geweest, waardoor ze weer minder kracht had en lopen slechter ging. Dat de

klachten verergerden door andere kwalen hoorde helaas bij het ziektebeeld.

Aan het eind van Audreys eerste studiejaar voelde Ellen zich gelukkig goed genoeg voor een vakantie-weekje aan zee, waar ze mentaal erg van opknapte. Will kon verlof opnemen en zelfs een paar dagen langskomen. Het was heerlijk om weer even allemaal samen te zijn.

Lizzie bracht de zomervakantie door in het zomerhuis van haar familie in Maine, en ze kwam eind augustus bijzonder goed gemutst in Annapolis terug. Ze bleek een leuke vakantieliefde te hebben gehad met de oudere broer van een vriend van vroeger. Hij werkte die zomer in Boston en kwam elk weekend naar zijn ouders in Maine. Het was niet meer dan een bevestiging, want ze waren het er allebei over eens dat een langeafstandsrelatie te ingewikkeld was. Hij had nog een jaar op Dartmouth te gaan en was van plan om na zijn afstuderen voor een bank te gaan werken. Het was een aardige jongen en ze hadden het leuk gehad samen, ondanks de wetenschap dat hun relatie geen toekomst had.

En zo begonnen beide meisjes in het najaar allebei uitgerust aan hun tweede studiejaar met meteen een stage in het ziekenhuis. Audrey liep een maand mee bij verloskundige en deed ervaring op op de tbc-afdeling. Lizzie begon bij orthopedie en ging daarna naar de kinderafdeling, waar de kraamafdeling ook onder viel. Omdat ze nu in aanraking kwamen met diverse specialismen, konden ze na hun studie alle kanten op, zoals werken in een ziekenhuis of huisartspraktijk of als privéverpleegster. Dat laatste was Audrey in feite nu al voor haar moeder en ze had inmiddels meerdere handige trucs en technieken geleerd. Ellen

was haar dochter daar dankbaar voor en erg onder de indruk van alle kennis die ze had opgedaan.

Lizzie had weer haar intrek genomen in het zusterhuis en wist niet helemaal zeker of ze na haar opleiding naar Boston terug wilde. Ze zei weleens dat ze meer van de wereld wilde zien en stiekem best een baan in New York zou willen. Daarnaast had ze het soms over Californië, maar dat voelde toch een beetje als een andere planeet. Bovendien moest ze voordat ze dat soort grote beslissingen nam natuurlijk eerst nog de opleiding afmaken. Audrey bewonderde haar vriendin om haar avontuurlijke instelling. Lizzie vond dat haar ouders haar moeilijk konden dwingen eeuwig in Boston te blijven, vooral omdat ze van hen ook al geen geneeskunde had mogen studeren. Zo'n voorspelbaar leven zag ze echt niet zitten, om ergens verpleegster te worden en op zoek te moeten naar een echtgenoot. En als ze die eenmaal had gevonden, zouden er zo snel mogelijk kinderen moeten komen. Nee, Lizzie wilde meer uit het leven halen.

In Audreys ogen had haar vriendin allerlei mogelijkheden, terwijl haar eigen toekomst eigenlijk al vastlag, namelijk thuis blijven en voor haar moeder zorgen. Geen van beide meisjes was van nature opstandig en ze wisten dat ze zich hoorden te schikken naar hun rol en de familietradities. Soms hadden ze het er 's avonds laat over, wanneer Lizzie bij de Parkers bleef logeren. Lizzie zag het leven dat haar ouders voor haar hadden uitgestippeld niet zitten en wilde zelf haar pad uitstippelen en haar eigen beslissingen nemen.

De oorlog in Europa brak aan het begin van hun tweede

studiejaar uit. Ze volgden het nieuws, maar maakten zich er verder niet al te druk over omdat Amerika er niet bij betrokken zou raken. De president had duidelijk gemaakt dat hun land niet nog een keer aan een Europese oorlog zou deelnemen. Toch was alles wat er in Europa gebeurde bijzonder verontrustend. Will kwam met Thanksgiving thuis en zei dat hij het jammer vond dat Roosevelt vastbesloten was de vs erbuiten te houden. Niemand wilde oorlog, maar hij zat bij de marine, had gevechtstraining gehad en had graag meegevochten.

Lizzie was met toestemming van haar ouders ingegaan op Audreys uitnodiging om Thanksgiving bij de Parkers te vieren en was meteen onder de indruk van de lange drieëntwintigjarige Will. Hij was knap en stijlvol en zag er in zijn uniform als een spannende filmster uit. Zij was twintig en heel mooi, maar hij behandelde haar niet anders dan zijn zusje en plaagde ze allebei alsof ze nog kinderen waren. Ellen en Audrey waren dolblij dat ze Will weer eens zagen. Hij was kort daarvoor overgeplaatst naar een marinevliegkamp in San Diego. Hij vond het in Californië geweldig, maar zweeg over zijn liefdesleven en ontweek de vragen van zijn zusje. Maar ze konden wel raden dat hij kon uitgaan met wie hij wilde, gesteld dat hij daar tijd voor had en vooral máákte. Vliegen was duidelijk nog steeds zijn grote liefde en nam hem volledig in beslag. Hij vloog inmiddels in een North American SNJ, een eenmotorig gevechtsvliegtuig met twee stoelen: een voor de piloot en een voor de instructeur. Will vond het fantastisch om daarmee de lucht in te gaan. Hij ging zondagavond helaas alweer terug naar de basis, maar het was een fijn en ont-

spannen familieweekend geweest. Lizzie vond het heerlijk dat ze daar even deel van had uitgemaakt. De Parkers leken beter met elkaar te kunnen opschieten dan zij met haar ouders, al kon ze het goed vinden met haar broers.

Audrey en Will voerden voor zijn vertrek nog een kalm maar ernstig gesprek over Ellen. Het was Will dat weekend opgevallen dat ze zelfs niet meer zonder hulp kon opstaan. Haar armen leken zwakker en lopen was klaarblijkelijk nog moeilijker geworden. Audrey ging tegenwoordig altijd mee naar de wc en de badkamer omdat vallen een steeds groter risico was.

‘Hoe gaat het volgens jou echt met mama?’ vroeg hij. Ellens spieren mochten dan zwakker zijn geworden, haar geest was nog net zo helder en scherp als vroeger. Will was bezorgd en verdrietig omdat ze zo aftakelde en nog maar weinig zelfstandig kon. Hij wist ook wat dat voor zijn zusje betekende. Niet dat Audrey zich erover beklaagde. Bovendien had ze veel aan de vaardigheden die ze in haar opleiding opdeed. Ze hoopten allebei dat hun moeder nog heel wat jaren voor zich had, maar het zag ernaar uit dat Audreys hele leven binnen afzienbare tijd om de zorg voor haar moeder zou draaien.

‘Ik denk dat je dat zelf wel zo ongeveer kunt inschatten. Ze zal binnenkort niet meer zonder rolstoel kunnen. Lopen gaat eigenlijk niet meer, ze valt vaak.’ Ellen was die ochtend zelfs uit haar rolstoel gevallen, gelukkig in de relatief veilige slaapkamer. De trap werd een steeds groter obstakel en Audrey hield er rekening mee dat Ellen binnenkort naar de enige slaapkamer op de begane grond moest verhuizen, oftewel Wills oude kamer. ‘Ze probeert

zo veel mogelijk zelf te doen, maar de spierkracht in haar handen is het afgelopen jaar flink achteruitgegaan,' formuleerde Audrey voorzichtig, want ze wist dat het voor Will moeilijk was hun moeder zo te zien.

'Ze boft maar met jou,' zei hij met verstikte stem. De artsen hadden onlangs gezegd dat Ellens ademhalingsspieren waren aangetast en dat zelfs een simpele verkoudheid fataal kon uitpakken als ze longontsteking kreeg. En die kans was reëel.

'We moeten haar gewoon maar zo veel en zo lang mogelijk blijven helpen. Over anderhalf jaar ben ik klaar met mijn opleiding en ben ik weer de hele tijd thuis.' Audrey genoot intussen van de opleiding en van alles wat ze leerde, en niet alleen omdat ze die vaardigheden thuis kon toepassen. Het voelde als haar roeping, net als vliegen voor Will, alsof ze voorbestemd was voor dit vak. Ze bloeide op zodra ze haar uniform aantrok en kapje opzette. Net als Will wanneer hij in een vliegtuig stapte en het luchtruim koos. Lizzie had dat niet, zij wilde nog steeds liever arts worden, maar toch vond ze de opleiding boeiender en leuker dan ze had verwacht. En ze waren allebei heel blij dat ze elkaar hadden ontmoet.

'Maar je zegt het wel echt als je denkt dat ik naar huis moet komen, hè? Als... als ze er erg slecht aan toe is...' zei Will.

Audrey wist dat hij bang was dat Ellen zou doodgaan zonder dat hij afscheid had kunnen nemen. 'Ja, natuurlijk zeg ik dat.' Ze omhelsden elkaar, allebei in het droevige besef dat ze over niet al te lange tijd misschien alleen nog elkaar hadden.